

LINDÅS KOMMUNE

ÅRSMELDING 2017

DER DRAUMAR BLIR RØYNDOM

Innleiing

Årsrapporteringa for Lindås kommune er delt i tre ulike element. Den lovpålagte rapporteringa (årsrekneskap med noter og årsmelding som inneheld dei lovmessige krava til rapportering) vert lagt fram politisk i april/ mai kvart år. Årsrapporten vert handsama i eige møte på eit seinare tidspunkt. Oversikt over elementa i rapporteringa:

1. Årsrekneskap med noter
2. Årsmelding som inneheld dei lovmessige krava til rapportering
3. Årsrapport med beskriving av kva organisasjonen omfattar, ein gjennomgang av kva einigane driv med saman med utvikling, mål, tiltak og måloppnåing. I tillegg går årsrapporten djupare inn i organisasjonen med omsyn til tilsette, sjukefråver, HMT, gjennomgang av Kostratal mm. Årsrapporten omfatter den delen av rapporteringa som ikkje er regulert i lov og forskrift.

Ansvarleg utgjevar:

Lindås kommune, Rådmannen, 5914 Isdalstø

Tlf.: 56 37 50 00

postmottak@lindas.kommune.no

www.lindas.kommune.no

23. mars 2018

Ørjan Raknes Forthun
Rådmann
(sign.)

Janne Sund
Økonomisjef
(sign.)

Innhold

Budsjettvedtak for 2017	4
Etikk og likestilling.....	5
Internkontroll 2016.....	6
Økonomi, nøkkeltal og analyse hovudtal.....	8
Rekneskapsresultat	8
Rekneskapsskjema 1A – drift.....	8
Rekneskapsskjema 4 – økonomisk oversikt drift.....	9
Rekneskapsskjema 1B – drift, tenestemåda sine nettoutgifter.....	10
Tenestemåda – avviksoversyn med forklaring.....	10
Tenestemåde 1 – Politisk styring.....	10
Tenestemåde 2 – Administrativ styring.....	10
Tenestemåde 3 – Oppvekst	10
Tenestemåde 4 – Pleie og omsorg	11
Tenestemåde 5 – Helse og sosial.....	11
Tenestemåde 6 – Samfunnsutvikling og kommunalteknikk	11
Nøkkeltal 2017.....	11
Likviditet.....	11
Soliditet	12
Netto driftsresultat – korrigert	13
Risikoeksponering.....	13
Analyse hovudtal	14
Driftsinntekter.....	14
Driftsutgifter.....	14
Eksterne finansieringstransaksjonar	15
Investeringar (rekneskapsskjema 2A og 2B).....	15
Kasse, bankinnskott.....	15
Gjeld og utlån	15
Fond (jf. Note 8)	17

Budsjettvedtak for 2017

Budsjettvedtak 2017 - verbalpunkt	Status
Når det gjeld vedlikehald av kyrkjebygg vert det å koma tilbake til i eiga sak i februar/ mars 2017	I sak 13/17 - Eingongstilskot til kommunalt vedlikehald 2017 - prioritering av tiltak (vedtatt 09.03.2017 i kommunestyret) omhandla også vedlikehald av kyrkjebygg.
Kommunestyret ber om ei kartlegging av vikarbruk på tilgjengelige vikarar, samt undervisningstimar der fråfall av undervisningspersonell ikkje blir erstatta av vikarar i Lindås-skulane. Kommunestyret ber om orientering om resultatet til levekårsutvalget og kommunestyret.	Vart orientert om i levekårsutvalet veke 22
Bygdebok for Alversund: Søkkand om bygdebok for Alversund vert stetta med 500.000 kr i 2017 i tillegg til tidligare løyving på 850.000 kr (sak PS 136/15). Total løyving vert dermed 1.350.000 kr. Midlane vert utbetalt i samsvar med framdriftsplan etter at det er lagt fram ein justert finansieringsplan som syner at prosjektet er fullfinansiert. Justert finansieringsplan må leggjast fram innan desember 2017. Dersom finansieringsplanen ikkje vert lagt fram innan desember 2017, fell vedtaket om løyving på 1.350.000 kr bort.	I august 2017 blei det lagt fram ein justert finansieringsplan og framdriftsplan. Kr. 115 000.- vert utbetalt hausten 2017. Resten av midlane vert utbetalt i 2018 – 2020, jamfør dokumentert framdrift i prosjektet i samsvar med vedtak.

Etikk og likestilling

Tiltak for å sikre høg etisk standard

Dei grunnleggjande verdiane som er vedtatt av Lindås kommune, ligg til grunn for styringsdokument for Lindås kommune, og er sentrale i leiaropplæring og medarbeidarutvikling.

Eksempel på dette er Leiarhandboka som samlar informasjon om alle styringsverktøy for leiarar, og som blir brukt i leiaropplæring i regi av persona-lavdelinga.

Dei etiske retningslinene for tilsette i kommunen er formulert i gjeldande personalhandbok. Etikk og verdiar er og vektlagt i andre styringsdokument som til dømes arbeidsgjevarpolitisk plan og HMT-systemet.

Likestilling

Lindås kommune rullerte planen for likestilling i 2013, virkeområde for planen vart då utvida til og å gjelde vern mot diskriminering.

Status for likestilling innanfor arbeidsgivarfeltet er:

- Ihht. likestillingsplanen skal Lindås kommune arbeide for likestilling og fråver av diskriminering. Dette gjeld ikkje minst i rolla som arbeidsgivar. Det er tydeleggjort i lønnspolitisk plan og arbeidsgjevarpolitisk plan at ulikskap i lønn og tilsettingsforhold som skuldast kjønn ikkje skal førekoma.
- Likestilling m.o.t. lønn og lønnsutvikling er også eit fast punkt som vert drøfta mellom partane i samband med lokale lønnsforhandlingar, og er alltid ei føring for lokale forhandlingar.

I tråd med intensjonane viser og dei lokale lønnsforhandlingane at lønnsutviklinga har vore noko høgare for kvinner enn menn dei siste åra. Tabellen viser lokal lønnsutvikling i 2017 fordelt på kvinner og menn:

Forhandl.område:	Kvinner:	Menn:
Kapittel 3:	3,1 %	2,8 %
Kapittel 4:	3,4%	3,4%
Kapittel 5:	2,7 %	2,8 %

Dei aller fleste tilsette er lønnsmessig plassert i hovudtariffavtalen sitt kapittel 4. For denne gruppa har det vore lokale lønnsforhandlingar i 2017 i tillegg til den sentrale reguleringa. Tala for kapittel 4 gjeld samla lønnsutvikling i grunnlønn der både sentrale og lokale tillegg er teke med. Dei lønnskapitla som får lønnsjustering berre etter lokale forhandlingar er leiarstillingar (kap. 3) og enkelte høgskulestillingar (kap. 5).

Kjønnsmessig representasjon i leiarstillingar er og eit uttrykk for likestilling i organisasjonen. Av einingsleiarar og avdelingsleiarar er 67 % av desse kvinner. Denne andelen er auka med 5% i forhold til 2016.

Sjølv om vi har eit kvinneleg fleirtal av leiarar og at denne andelen har vore stabil gjennom dei siste åra, er ikkje dette ei fordeling som speglar personalet elles. I alle stillingar er fordelinga mellom kjønna 24% menn og 76% kvinner. Dette forholdet har også vore relativt stabilt dei siste åra.

Deltid er meir utbredt i kvinnedominerte yrke, så og i kommunane. Det har vore eit sentralt fokus for arbeidsgjevar og organisasjonane også i 2017 å rekruttere deltidstilsette inn i større stillingar.

Likestillingsplanen har skissert tiltak for å følgje med på arbeidet med likestilling og vern mot diskriminering ute i tenestene, til dømes i skule og barnehage. Dette er målsettingar som er godt forankra i nasjonale målsettingar og føringar, og som vi veit blir ivaretatt i tenestene.

Internkontroll 2017

I utviklingsprogrammet Lindås 2019, som blei etablert i 2014, er det lagt særleg vekt på å styrke arbeidet med internkontroll i kommunen. Satsingsområda har mellom anna vore heilskapleg plansystem, kvalitetssystem, heilskapleg leiing, prosjektstyring, kontinuerlig forbedring og betre økonomistyring. Gjennom fleire år har organisasjonen jobba målretta med ulike tiltak og prosjekt for å sikre god internkontroll.

I 2017 har Lindås kommune hatt særleg fokus på følgjande aktivitetar:

Utvikle eit heilskapleg plansystem:

- Kommuneplanen sin samfunnsdel, som set overordna mål og strategiar for utviklinga av samfunnet og organisasjonen vart vedtatt i 2017.
- Kommunedelplan for helse, sosial og omsorg er utarbeidd i 2017. Planen vart vedteken 15.02.2018.
- Alle einingar har utarbeidd verksemdsplaner som skal sikre at det operative arbeidet i einingane er i samsvar med overordna planar og prioriteringar i økonomiplan. I 2017 vart det utarbeidd verksemdsplanar for avdelingane.
- Årsrapport som evalueringsverktøy for 2017 vert lagt fram i løpet av 2018

Kvalitetssystem, reglement, rutinar og avtalar:

- Eksisterande reglement, rutinar og prosedyrar er lagt inn i kvalitetssystemet LK Kvalitet (Lindås kvalitet), i tillegg er ein elektronisk avviksmodul er tatt i bruk.
- Leiaravtalene for einingsleiarar og avdelingslederar er tatt i bruk og har vore tema på leiarsamlingar og kurs.
- Lindås kommune er sertifisert som trafiksikker kommune. Dette legg føringar for alle dei tilsette i kommunen. Mellom anna er alle skulevegane vurdert og klassifisert i høve til særleg farleg skuleveg, og dette dannar utgangspunkt for vurdering av søknader om gratis skuleskyss.
- Innkjøpsreglementet for Lindås kommune er revidert for å gi tydeligare rammer og rutinar for innkjøpsarbeidet. Innkjøpsreglementet femner også om etikk i tråd med handlingsplanen i innkjøpsstrategi

for Lindås kommune. Det er utarbeidd tydelege punkt for kvalitetssikring og internkontroll i innkjøpsprosessane.

- Kurs om innkjøp, lov om offentlig anskaffingar, avrop på rammeavtalar og innkjøp gjennom E-handel vart gjennomført 2. kvartal 2017. Endringane i innkjøpsreglementet vart gjennomgått med alle innkjøparar hausten 2017.
- Kurs om økonomistyring og kontroll for einings- og avdelingsleiarar vart gjennomført i 2016 og 2017.
- Det er etablert møtestruktur for å sikre oppfølging og koordinering av krevjande saker, samt faste punkt for oppfølging av avvik i avvikssystemet.

Forbetringsarbeid innan fleire tenesteområder:

- Forvaltningskontoret: Sakshandsaming av søknader om helse- og omsorgstenester. Rutinar for samhandling mellom forvaltningskontoret og driftseiningane om brukarar sine behov for helse- og omsorgstenester. Rutinar for kommunikasjon med brukar/ pårørande.
- Sjukeheimstenesta: Det er utarbeidd rutinar for måling og oppfølging av ernæringsstatus i tråd med nasjonalt program «i trygge hender 24/7».
- Heimetenesta: Det er utarbeidd kriterier og verkty for kvardagsrehabilitering. Tiltaket skal styrka eigenomsorga slik at brukaren opplever auka livskvalitet.
- Eining for funksjonshemma: Det er laga rutinar og retningslinjer for brukarråd for personar med utviklingshemming. Dette gjeld dei som mottar tenester i eigen bustad og i dagtilbud, og vart starta opp på slutten av 2017.
- Psykisk helse og rus: Det er starta opp eit arbeid for ei heilskapleg rusteneste med revisjon og forbetring av rutinar for å standardiserer arbeidsprosessar og redusere uønska variasjon i tilbodet.
- Utarbeiding av rutinar for oppstart av vikaarpool innan sektor helse og omsorg.
- Nye rutinar for fleksible arbeidstidsordningar/ årsturnus innan helse og omsorg.

- O Skule: retningslinene for elevane sitt skulemiljø er revidert og det er etablert rutinar for stikkprøvekontroll knytt til skulane sitt forvaltningsarbeid. Lindås kommune tar i bruk elektronisk skjema for registrering av elevane sin symjedugleik på 4 trinn frå våren 2018. Det er etablert møtebuknt (BRU- nettverk) mellom tilsette i barnehage og skulen knytt til skulestart, med fokus på å dele kompetanse og sikre heilskap i tilbodet.
- O Barnehage: Etablert rutine for melding om behov for tilrettelagt tilbod i barnehagene
- O PPT: Systemretta arbeid mot barnehage ut i den enkelte avdeling.
- O Teknisk sektor: Felles forvaltningsarena er utvikla vidare og er ein arena for å samordne forvaltninga i ulike saker. Hovudfokus er å samarbeide om å korleis den tekniske forvaltninga kan løyse saker til det beste for kundane.
- O Planavdeling: Det er gjennomført eit Lean-prosjekt knytt til private reguleringsplanar. Målet er å sikre gode arbeidsprosessar som støttar kundane sine behov.
- O Teknisk drift: Eining for teknisk drift har gjennomført ei kartlegging på system, rutinar og arbeidsprosessar knytt til formelle forvaltningsprosessar.
- O Byggesak: Avdelinga har gjennomført ei ny kundeundersøking for å sjekke ut om utviklingsprosessane og Lean-prosjektet som blei starta i 2015 har gitt resultat.

Undersøkinga viser at kundane er merkbart meir nøgd med arbeidet til byggesak og dei jobbar målretta utvikling av system og rutinar.

- O I arbeidet med prosjektstyring har rådmannen jobba med å utvikla rolla som administrativt styringsgruppe, der det er fokus på å ta avgjerder som er viktig for framdrift og prosessar i dei ulike investeringsprosjekta.
- O Arbeidet med å digitalisere byggesaksarkivet blei starta i 2017 og vil bli avslutta i 2018. Dette vil legge til rette for å kunne digitalisere dialogen med kundar og innbyggjarar som har byggesaker.

Sentrale utviklingsprosjekt:

- O Felles bernevern for Lindås, Radøy og Meland. Det er starta opp eit samanslåingsprosjekt for bernevernstenesta i dei tre kommunane. Det nye felles kontoret skal vere etablert september 2018, og vil mellom anna sikre einsarta arbeidsprosessar og solid tverrfaglig kompetanse.
- Felles løns- og rekneskapsavdeling: Arbeidet med å implementere elektroniske verkty har holdt fram i 2017. I tillegg har det vore gjennomført eit «mal kommune» prosjekt for dei 9 hordhordlandskommunane, for å implementere felles og standardisert kodeverk. Dette for at dei 9 kommunane skal ha einsarta oppbygging. Nytt felles løns og rekneskapskontor for kommunane Lindås, Radøy og Meland startar opp 01.08.2018.

Økonomi, nøkkeltal og analyse hovudtal

Rekneskapsresultat

Netto driftsresultat for 2017 er 107,1 mill. kr., noko som utgjer 7,4% netto driftsresultat. Når vi korrigerer for inntekter som ikkje gjeld Lindås kommune sin drift i 2017, er netto driftsresultat 5,6% (sjå meir under punktet nøkkeltal).

Frå og med 2014 har det tekniske berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi rådd til at netto driftsresultat minst skal utgjera 1,75% av driftsinntektene.

Lindås kommune sin rekneskap for 2017 syner eit rekneskapsmessig mindreforbruk på 14 mill. kr.

Dei sentrale postane viste eit avvik på 9,4 mill. kr. Dette skuldast 5 mill. kr høgare skatte- og rammeinntekter enn budsjettert og 5,2 mill. kr lågare avdrag på lån.

I tillegg viser driftsrekneskapen for tenesteområda totalt eit mindreforbruk på 4,6 mill. kr. i forhold til revidert budsjett 2017. Meir om dette under «tenesteområda – avviksoversyn med forklaring».

Rekneskapsskjema 1A – drift

Rekneskapsskjema 1A - drift	Rekneskap 2017	Reg.budsjett 2017	Oppr.budsjett 2017	Rekneskap 2016
Skatt på inntekt og formue	-396 271 411	-410 967 000	-400 967 000	-396 792 904
Ordinært rammetilskudd	-435 520 295	-415 681 000	-415 681 000	-414 693 922
Skatt på eiendom	-166 017 815	-165 970 000	-164 470 000	-163 448 127
Konsesjonskraft, avgift	-170 425	-90 000	-90 000	-133 996
Andre generelle statstilskudd	-47 755 655	-50 326 000	-47 426 000	-29 871 953
Frie disponible inntekter	-1 045 735 601	-1 043 034 000	-1 028 634 000	-1 004 940 902
Renteinntekter og utbytte	-24 195 598	-24 192 000	-22 692 000	-21 357 518
Renteutg.,provisjoner og andre	19 975 273	21 268 000	21 268 000	19 391 356
Avdragsinntekter	-4 248 609	-5 441 000	-7 441 000	-3 228 212
Avdrag på lån	40 526 658	45 761 000	45 761 000	35 725 005
Netto finansinnt./utg.	32 057 724	37 396 000	36 896 000	30 530 631
Premieawik	10 698 657	10 595 000	-24 525 000	-6 956 199
Bruk av premiefond/pensjon	-16 576 710	-17 115 000	-17 115 000	-10 269 000
Til dekning av tidligere underskot				
Til ubundne avsetninger	68 387 668	68 387 000	48 932 000	47 913 780
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	-32 080 668	-32 080 000		-19 635 780
Bruk av ubundne avsetninger	-13 249 127	-13 012 000	-10 215 000	-7 354 258
Netto avsetninger	17 179 820	16 775 000	-2 923 000	3 698 543
Overført til investeringsregnskap	31 379 000	31 379 000	31 379 000	31 379 000
Til fordeling drift	-965 119 057	-957 484 000	-963 282 000	-939 332 728
Motpost avskrivningar	-47 273 189	-45 474 000	-40 975 000	-41 226 407
Sum til fordeling drift	-1 012 392 246	-1 002 958 000	-1 004 257 000	-980 559 135
Netto driftsutgifter tenesteområda	998 326 734	1 002 958 000	1 004 257 000	948 478 466
Meirforbruk/mindreforbruk	-14 065 512	0	0	-32 080 669

Rekneskapsskjema 4 – økonomisk oversikt drift

Rekneskapsskjema 4 - økonomisk oversikt - drift	Rekneskap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr. budsjett 2017	Rekneskap 2016
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	41 576 845	42 792 000	43 052 000	44 387 354
Andre salgs- og leieinntekter	89 081 233	83 398 000	83 398 000	80 848 508
Overføringer med krav til motytelse	264 104 625	145 441 000	138 635 000	209 509 980
Rammetilskudd	435 520 295	415 681 000	415 681 000	414 693 922
Andre statlige overføringer	47 688 300	50 326 000	47 426 000	30 025 511
Andre overføringer	611 558	0	0	851 085
Skatt på inntekt og formue	396 271 411	410 967 000	400 967 000	396 792 904
Eiendomsskatt	166 017 815	165 970 000	164 470 000	163 448 127
Andre direkte og indirekte skatter	46 296	40 000	40 000	46 296
Sum driftsinntekter	1 440 918 379	1 314 615 000	1 293 669 000	1 340 603 687
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	702 131 387	658 929 000	650 542 000	664 013 320
Sosiale utgifter	181 585 804	186 092 000	159 873 000	169 264 786
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produks	190 067 133	161 937 222	160 871 000	167 470 466
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produks	194 089 488	191 517 000	188 617 000	184 571 313
Overføringer	69 864 745	51 303 500	51 606 000	63 940 371
Avskrivninger	47 273 189	45 474 000	40 975 000	41 226 407
Fordelte utgifter	-45 286 568	-32 992 000	-34 992 000	-36 953 952
Sum driftsutgifter	1 339 725 178	1 262 260 722	1 217 492 000	1 253 532 711
Brutto driftsresultat	101 193 201	52 354 278	76 177 000	87 070 976
Finansinntekter				
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	18 979 479	19 500 000	18 000 000	18 384 455
Gevinst på finansielle instrument	306 950			
Mottatte avdrag på utlån	734 124	50 000	50 000	374 992
Sum eksterne finansinntekter	20 020 553	19 550 000	18 050 000	18 759 447
Finansutgifter				
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg	19 977 681	21 268 000	21 268 000	19 415 347
Avdragsutgifter	40 526 658	45 761 000	45 761 000	35 725 005
Utlån	870 826	50 000	50 000	681 111
Sum eksterne finansutgifter	61 375 165	67 079 000	67 079 000	55 821 464
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-41 354 612	-47 529 000	-49 029 000	-37 062 017
Motpost avskrivninger	47 273 189	45 474 000	40 975 000	41 226 407
Netto driftsresultat	107 111 778	50 299 278	68 123 000	91 235 366
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindrefort	32 080 668	32 080 000	0	19 635 780
Bruk av disposisjonsfond	15 803 506	15 013 722	10 215 000	10 740 300
Bruk av bundne fond	11 173 756	2 994 000	2 594 000	7 587 197
Sum bruk av avsetninger	59 057 931	50 087 722	12 809 000	37 963 277
Overført til investeringsregnskapet	31 379 000	31 379 000	31 379 000	31 379 000
Dekning av tidligere års regnsk.m. merfor	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	68 387 668	68 387 000	48 932 000	48 827 133
Avsetninger til bundne fond	52 337 528	621 000	621 000	16 911 842
Avsetninger til likviditetsreserven				
Sum avsetninger	152 104 196	100 387 000	80 932 000	97 117 975
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	14 065 512	0	0	32 080 668

Rekneskapsskjema 1B – drift, tenesteområda sine nettoutgifter

Rekneskapsskjema 1B - drift Tenesteområda sine netto utgifter	Rekneskap 2017	Reg. budsjett 2017	Oppr. Budsjett 2017	Rekneskap 2016
1 Politisk styring	24 111 595	23 746 000	23 696 000	22 021 238
2 Administrativ styring, støttefunksjonar	57 010 698	58 563 000	65 978 000	54 779 694
3 Oppvekst	405 007 973	407 691 000	406 787 000	377 604 463
4 Pleie og omsorg	264 490 709	259 613 000	259 272 000	260 196 129
5 Helse og sosial	93 439 881	95 566 000	93 482 000	84 389 552
6 Samfunnsutvikling og kommunalteknikk	154 265 878	157 779 000	155 042 000	149 487 390
Sum tenesteområda	998 326 734	1 002 958 000	1 004 257 000	948 478 466

Tenesteområda – avviksoversyn med forklaring

Rekneskapsskjema 1B - drift Tenesteområda sine netto utgifter	Rekneskap 2017	Reg. budsjett 2017	Avvik	Avvik i %
1 Politisk styring	24 111 595	23 746 000	365 595	1,5 %
2 Administrativ styring, støttefunksjonar	57 010 698	58 563 000	-1 552 302	-2,7 %
3 Oppvekst	405 007 973	407 691 000	-2 683 027	-0,7 %
4 Pleie og omsorg	264 490 709	259 613 000	4 877 709	1,9 %
5 Helse og sosial	93 439 881	95 566 000	-2 126 119	-2,2 %
6 Samfunnsutvikling og kommunalteknikk	154 265 878	157 779 000	-3 513 122	-2,2 %
Sum tenesteområda	998 326 734	1 002 958 000	-4 631 266	-0,5 %

Tenesteområde 1 – Politisk styring

Politisk styring kom ut med eit meirforbruk på 0,36 mill. kr i 2017. Dette skuldast i hovudsak 0,2 mill i høgare renteutgifter til kyrkjeleg fellelsråd og 0,1 mill i høgare utbetalingar til andre religiøse formål.

Drift av skulane (grunnskuleteneste) inkludert læringssenteret og voksenopplæringa gjekk om-lag i balanse.

PPT hadde eit mindreforbruk på 0,5 mill. kr i 2017 som i hovudsak skuldast mindre tenestekjøp frå andre kommunar enn budsjetttert, samt sjuke-lønnsrefusjon.

Tenesteområde 2 – Administrativ styring

Under administrativ styring var det eit samla mindreforbruk på 1,5 mill. kr i 2017.

Mindreforbruket skuldast i hovudsak lågare bruk av eksterne konsulentar, at lønnsoppgjeret ble lågare enn forventa per 2. tertialrapport, at det vart høgare refusjonar enn budsjetttert, og at det har vore vakante stillingar i delar av året.

Nordhordland kemnerkontor hadde eit mindre-forbruk på 0,7 mill. kr i 2017. Mindreforbruket skuldast vakante stillingar og refusjonar.

Dei kommunale barnehagane hadde eit midre-forbruk i 2017 på 0,8 mill.kr. Mindreforbruket skuldast i all hovudsak høgare refusjonar og inn-tekteer enn budsjetttert innan tilrettelagte tiltak i barnehagene.

Barnevernstenesta hadde totalt eit mindrefor-bruk på 0,8 mill. kr i 2017. Det har vore eit meir-forbruk på drift av bufellesskap på 1,5 mill. kr. i 2017. Grunna eit mindreforbruk på 1,6 mill. kr på færre plasseringar i statlige tiltak enn budsjetttert og lågare lønnsutgifter og høgare refusjonar knytt til barnevernstenesta endte barnevernstenesta ut med eit samla mindreforbruk.

Tenesteområde 3 – Oppvekst

Tenesteområdet hadde i 2017 eit mindreforbruk i høve til budsjett på totalt 2,7 mill. kr.

Tenesteområde 4 – Pleie og omsorg

Pleie og omsorg hadde eit meirforbruk på 4,9 mill. kr i 2017, som fordeler seg over dei fleste einingane under tenesteområdet.

Sjukeheimstenesta hadde eit meirforbruk knytt kjøp av vikartenester og overtid i tillegg til at inntektene på sentralkjøkkenet vart lågare enn forventet per 2. tertial.

Heimetenesta hadde eit meirforbruk knytt til lågare refusjon for ressurskrevjande brukarar enn budsjettert, samt meirforbruk på lønn.

Eining for funksjonshemma hadde eit meirforbruk som i hovudsak er knytt til høgare utgifter til avlastningstilbodet enn budsjettert.

Tenesteområde 5 – Helse og sosial

Samla var det eit mindreforbruk under tenesteområdet på 2,1 mill. kr i 2017.

Eining for helsetenester hadde eit mindreforbruk på 1,6 mill. kr i 2017. Mindreforbruket skuldast høgare refusjonar og inntekter enn budsjettert, i tillegg til sjukelønnsrefusjonar som ikkje var budsjettert.

Nordhordland legevakt hadde i 2017 eit mindreforbruk som for Lindås kommune utgjør 0,3 mill. kr.

Sosiale tenester kom ut om lag i balanse i 2017.

Tenesteområde 6 – Samfunnsutvikling og kommunalteknikk

Tenesteområde hadde eit samla mindreforbruk på 3,5 mill. kr i 2017.

Teknisk drift hadde eit meirforbruk på 4,3 mill. kr i 2017 som skuldast høgare aktivitet på vegvedlikehald enn budsjettert.

Eigedom hadde eit mindreforbruk på 1,4 mill. kr som skuldast mindreforbruk på lønn inkludert sjukelønnsrefusjon.

Eining for arealforvaltning har eit mindreforbruk på 3,3 mill. kr som skuldast mindreforbruk på lønn inkludert sjukelønnsrefusjon samt høgare gebyrinntekter enn budsjettert.

Planavdelinga har eit mindreforbruk på 1,8 mill. kr som skuldast mindreforbruk på konsulenttenester samt meirinntekter.

Kulturformål hadde eit mindreforbruk på 0,8 mill. kr i 2017 som skuldast eit samla mindreforbruk på lønn inkludert sjukelønnsrefusjon.

Brann kom ut om lag i balanse i 2017.

Stabsavdeling inkludert næring hadde eit mindreforbruk på 0,3 mill. kr. Mindreforbruket er knytt til meirinntekter.

Nøkkeltal 2017

Likviditet

Likviditet tyder betalingsevne og er eit økonomisk uttrykk for evnen til å kjøpe. God likviditet betyr høg evne til å kjøpe. Ved rekneskapsanalyse nyttast som regel fire måter å berekne likviditetsgraden på. Under ser ein berekninga av to av dei aktuelle måtane.

Likviditetsgrad 1:

Likviditetsgrad 1 fortel noko om forholdet mellom omløpsmidlar og kortsiktig gjeld. Med andre ord måler det bedriftene si evne til å dekkje sine betalingsforpliktingar etter kvart som dei forfell. Formelen for Likviditetsgrad 1 er Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld. Likviditetsgrad 1 bør vere

større enn 2. Omløpsmidler inkluderar varelager, fordringar, investeringar og kontantbeholdning.

Likviditetsgrad 3a:

Likviditetsgrad 3a fortel noko om forholdet mellom dei mest likvide midlane og kortsiktig gjeld. Dei mest likvide omløpsmidlane er bankinnskudd, kontantar og lignende, korrigert for ubrukte lånemidlar.

Formelen for Likviditetsgrad 3a er (kassebeholdning + Bankinnskudd – ubrukte lånemidlar)/ kortsiktig gjeld. Likviditetsgrad 3a bør vere større enn 0,5.

Omløpsmidler:	2017	2016	2015	2014	2013
Omløpsmidler iflg balanse	534 335 799	552 757 829	467 853 533	509 822 365	487 260 881
Mottatte avdrag startlån	6 365 669	5 921 960	5 715 313	5 568 648	5 309 041
Korrigert omløpsmidler	540 701 468	558 679 789	473 568 846	515 391 013	492 569 922
Premieavvik	-2 755 107	-12 709 850	-5 753 651	-21 655 786	-15 039 334
Mest likvide omløpsmidler	537 946 361	545 969 939	467 815 195	493 735 227	477 530 588
Kortsiktig gjeld:	2017	2016	2015	2014	2013
KG iflg balanse	163 870 057	189 097 417	162 820 371	173 054 850	165 085 159
Avdrag på lån drift	40 526 658	35 725 005	35 888 312	34 349 114	28 864 426
Avdrag på lån investering	15 864 785	14 816 571	13 720 815	12 406 877	10 814 581
Bundne fond til bruk neste år	50 148 158	11 210 472	9 511 641	8 892 634	7 757 093
Korrigert kortsiktig gjeld	270 409 658	250 849 465	221 941 139	228 703 475	212 521 259
	2017	2016	2015	2014	2013
Likviditetsgrad 1:	2,0	2,2	2,1	2,3	2,3
Likviditetsgrad 3a:	1,4	1,5	1,4	1,3	1,3

Lindås kommune har framleis god likviditet. Likviditetsgrad 1 synar at utviklinga dei siste åra har vore i negativ retning når det gjeld Lindås kommunes evne til å dekke sine forpliktelser etter hvert som dei forfell. Sjølv om likviditeten framleis er god, er det viktig å ha god kontroll på utviklinga.

Soliditet

Soliditet er eit uttrykk for ei bedrift si evne til å tåle tap. Ei bedrift med høg egenkapitalprosent har god soliditet.

For ein kommune kan soliditeten fortelje noko om evnen til å oppretthalde gode tilbod ovanfor innbyggjarane fordi renter og avdrag ikkje legg for stort beslag på driftsinntektene. Det betyr og at kommunen har større egenkapital til å tære på i dårlege tider. Å tære på egenkapital betyr å forringe formuen (egenkapital) ved for eksempel å selge tomter og andre faste eiendommer og bruke midlene til finansiering av investering i staden for å bruke frie midlar til investering.

Kjennetegn på god soliditet er høg egenkapitalprosent, god inntening, god rentabilitet, god finansieringsstruktur og god likviditet. Ei solid bedrift kan ha god soliditet, men likevel komme i store vanskar på grunn av dårleg likviditet. Soliditetsgraden er eit uttrykk for å måle soliditet, og beskriv i prosent kor mykje egenkapitalen utgjer av bedriftens passiva. Soliditetsgraden = $\text{egenkapital} / \text{total kapital}$. Det er ikkje eit mål å ha størst mogleg soliditet, men det er viktig å måle soliditetsutviklinga over tid. Som peikepinn kan ein sei at soliditetsgrad over 50% er god, frå 50% til 30% er soliditeten moderat og ein soliditetsgrad under 30% er dårleg.

	2017	2016	2015	2014	2013
EK	891 501 946	761 285 297	683 966 569	551 740 444	515 701 814
Bunde fond	-50 148 158	-11 210 472	-9 511 641	-8 892 634	-7 757 093
Korrigert EK	841 353 788	750 074 825	674 454 928	542 847 810	507 944 721
Totalkapital	3 862 203 731	3 633 467 453	3 378 624 457	3 253 065 718	3 079 932 076
Soliditetsgrad:	22 %	21 %	20 %	17 %	16 %

Det har vore ein positiv utvikling på soliditeten i Lindås kommune dei siste åra, men Lindås kommune har framleis dårleg soliditet. Det betyr at vi har ein lågare evne til å oppretthalde gode

tilbod ovanfor innbyggjarane når renter og avdrag legg for stort beslag på driftsinntektene.

Netto driftsresultat – korrigert

Netto driftsresultat:	Rekneskap 2017	Budsjett 2017	Rekneskap 2016	Rekneskap 2015
Netto driftsresultat	-107 675 654	-50 349 278	-91 916 478	-37 146 584
Premieawik	2 011 193	2 155 000	12 709 850	5 753 651
Bruk av bundet fond	-11 173 756	-2 994 000	-7 587 197	-6 322 466
Bruk av disposisjonsfond	-15 803 506	-15 013 722	-10 740 300	-27 345 860
Avsetning til bundet fond	52 337 528	621 000	16 911 842	8 154 318
Korrigert netto driftsresultat	-80 304 195	-65 581 000	-80 622 283	-56 906 941
Korrigert netto driftsresultat	5,6 %	5,0 %	6,0 %	4,5 %

Netto driftsresultat for Lindås kommune synar eit høgare resultat enn reelt når vi korrigerer for inntekter som ikkje er knytt til årets drift. I 2017 gjeld dette i hovudsak midlar Lindås kommune har mottatt i samband med kommunesamanslå-

inga (om lag 36 mill. kr), midlar til vedlikehald (3,9 mill. kr) og øyremarka midlar til tiltak som ikkje er utført i 2017. Lindås kommune har eit godt netto driftsresultat også når ein korrigerer for inntekter som ikkje gjeld årets drift.

Risikoeksponering

Lindås kommune har ikkje plasserte midlar i finansmarknaden anna enn i bank og fond (kortsiktig finansplassering), og er såleis ikkje utsett for anna risiko enn rentenedgang på innskot og lågare avkastning på fond.

Den største risikoeksponeringa Lindås kommune er utsett for er renteauke på lånegjelda. Det har vore ein kraftig auke i lånegjelda dei siste åra, og per 31.12.2017 er lånegjelda på 1 034 mill. kr (utan formidlingslån). Renta har vore låg i 2017, og på sikt er det naturleg at renta vil stige.

Ein renteauke på 1% utgjør om lag 10 mill. kr per år i auka renteutgifter. For å finansiere ein renteauke på 1% må Lindås kommune redusere driftsnivået med 10 mill. kr, noko som utgjør om lag 15 årsverk.

I 2017 er det motteke utbytte frå BKK på 9,85. mill. kr. I 2017 er det budsjettert med 9,85 mill. kr i utbytte frå BKK. Ein må vere merksam på at det kan skje endringar i selskapa Lindås kommune er medeigarar i som gjer at nivået på utbytte kan verte redusert.

I 2017 har Lindås kommune motteke kr 166 mill. kr i eigedomsskatt på verk og bruk. Inntektene frå eigedomsskatt er nytta til å finansiere drifta i Lindås kommune, sett bort frå 30 mill. kr som

kvart år vert overført investeringsbudsjettet. Stortinget har vedtatt at eigedomsskatt på verk og bruk slik regelverket er i dag, skal opphøre frå 01.01.2019. Frå same tidspunkt er det vedtatt at det vert iverksatt overgangsregler. Overgangsreglane går i korte trekk på ein nedtrapping av eigedomsskatten i 7 år, og at kommunane som har hatt inntekter frå eigedomsskatt på verk og bruk skal kompensast tilnærma full ut. Det er ikkje avklart heilt korleis dette vil slå ut for Lindås kommune. Inntekter frå eigedomsskatt kan ikkje reknast som langvarige sikre inntekter, då det kan skje endringar i regelverket som regulerer adgangen til eigedomsskatt og endringar både i kompensasjonsmodell og varigheit.

Det er svært viktig at Lindås kommune har avsett midlar på disposisjonsfond til å dekkje ein endring i inngangen på eigedomsskatt, då ein endring på dette området vil få betydelige konsekvensar for Lindås kommune på kort sikt.

Vidare er det naudsynt at det er sett av midler på disposisjonsfond til å kunne dekkje ei uventa renteendring. Det er i økonomiplanperioden budsjettert med ei renteutvikling basert på eit estimat frå Kommunalbanken. Dette estimatet er utarbeida med omsyn til informasjon frå Norges Bank, SSB og forventa marknadsrente.

Analyse hovudtal

Driftsinntekter

Lindås kommune sine driftsinntekter kan grupperast som følgjer (eksklusiv interne overføringar mellom avdelingane):

- Formueskatt, inntektsskatt og rammetilskot
- Eigedomsskatt
- Andre driftsinntekter som vert inntektsført direkte på einingane. Døme på dette er
 - brukarbetaling
 - andre sals- og leigeinntekter
 - overføringar med krav til motyting
 - andre statlege overføringar

(inkludert i denne gruppa ligg også andre generelle statstilskot som er bokført sentralt - skjema 1A)

Samla driftsinntekter i 2017 var på 1 440,9 mill. kr. Dette er ein auke på 100,3 mill. kr eller 7,5% frå 2016.

Kommunen sine inntekter frå skatt og rammetilskot var på 831,8 mill. kr, ein auke på 20,3 mill. kr frå 2016 eller 2,5%. Kommunen har i 2017 hatt ein skatteinngang på 84,6% av landsgjennomsnitt og mottatt netto inntektsutjevning på 46,1 mill. kr. Skatt og ramme samla er 5,1 mill. kr høgare enn budsjett.

Det er bokført 166,0 mill. kr i eigedomsskatt for 2017, ein auke på 2,5 mill. kr frå 2016.

Brukarbetalingar og andre sals- og leigeinntekter utgjer 130,6 mill. kr i 2017. Dei syner ei meirinntekt på 4,4 mill. kr i høve til budsjett. Samanlikna med 2016 er det ein auke på 5,4 mill. kr eller 4,3%.

Overføringar med krav til motytingar inneheld diverse refusjonar frå stat, fylkeskommune, andre kommunar og private for konkrete tenester som kommunen har hatt. Desse syner meirinntekter på 118,7 mill. kr. i forhold til budsjett. Avviket mellom rekneskap og justert budsjett skuldast i hovudsak at refusjon for sjukepengar og refusjon av foreldrepengar frå NAV ikkje vert budsjettet, og utgjer samla 41,7 mill. kr. Ved sjukdom/ svangerskap vil einingane ofte ha ei tilsvarande vikarutgift som på same måte ikkje har vore budsjettet.

Momskompensasjon kom ut med ei meirinntekt på 16,5 mill. kr (med ei tilsvarande meirutgift under posten «Overføringar» på utgiftssida).

Refusjoner frå staten viser ei meirinntekt på 52,0 mill. kr. Avviket skuldast blant anna prosjektmidlar og kompetansemidlar som ikkje har vore budsjettet. Det er tilsvarande utgifter på utgiftssida. Avviket frå budsjett skuldast i hovudsak tilskot knytt til kommunesamanslåinga på om lag 36 mill. kr og vedlikehaldsmidlar som ikkje har vore budsjettet. Størstedelen av desse midlane er ikkje nytta i 2017, og det er difor gjort ein tilsvarande avsetnad på dei unytta midlane.

Driftsutgifter

Lindås kommune sine driftsutgifter kan grupperast som følgjer (eksklusive interne overføringar mellom avdelingane):

- Lønn og sosiale utgifter
- Kjøp av varer og tenestar som inngår i produksjonen
- Kjøp av varer og tenester som erstattar produksjonen
- Overføringar

Driftsutgiftene viste ein auke på 86,1 mill. kr frå 2016 til 2017, og utgjorde 1 339,7 mill. kr. Dette gjev ein auke på 7,0%.

Lønnsutgiftene er 43,2 mill. kr høgare enn budsjettet. Dette må sjåast i samanheng med meirinntekter på lønnsrefusjon frå Nav på 41,7 mill. kr. Innanfor sjukeheimstenesta og heimetenesta er det i tillegg kjøpt vikarbyråtenester for 9,8 mill. kr.

Sosiale utgifter er 4,5 mill. kr lågare enn budsjettet. Sosiale utgifter inkluderer pensjonsutgifter, premieavvik pensjon og arbeidsgivaravgift.

Kjøp av varer og tenester som inngår i kommunen sin tenesteproduksjon er 28,1 mill. kr høgare enn budsjettet. Samanlikna med 2016 er dette ein auke på 22,6 mill. kr eller 13,5%. Avviket skuldast meirforbruk på konsulenttenester, vedlikehald, leigeutgifter og transportutgifter.

Kjøp av varer og tenester som erstattar eigen tenesteproduksjon er 2,6 mill. kr høgare enn bud-

sjettert. Samanlikna med 2016 er dette ein auke på 9,5 mill. kr eller 5,1%.

Overføringsutgiftene inneheld bla momskompensasjon og overføring til privat. Overføringsutgiftene er 18,5 mill. kr høgare enn budsjettert. I avviket inngår 16,5 mill. kr meirutgifter moms drift (tilsvarande meirinntekt under posten "Overføring med krav til motyting"). I tillegg er det eit meirforbruk på overføring til private på 1,8 mill. kr. Dette gjeld i hovudsak dekking av renter og avdrag på lån til Lindås kyrjelege fellesråd, der budsjettbeløpet ligg på anna konto i rekneskapen.

For året 2017 utgjorde lønn og sosiale utgifter 66,0% av dei totale driftsutgiftene. Dette er ein nedgang på 0,5% frå 2016.

Eksterne finansieringstransaksjonar

Finansinntektene består av renteinntekter, utbytte og mottatte avdrag på sosialutlån. Desse vart samla på 20,0 mill. kr i 2017, 0,4 mill. kr meir enn budsjettert.

Det er i 2017 motteke eit samla utbytte frå BKK på 9,8 mill. kr.

Finansutgiftene består av renteutgifter, avdragsutgifter og sosialutlån. Desse vart samla på 61,3 mill. kr i 2017, 5,7 mill. kr lågare enn budsjettert. Avviket skuldast lågare avdragsutgifter med 5,2 mill. kr, lågare renteutgifter med 1,3 mill. kr og meir utlån frå sosial med 0,8 mill. kr.

Investeringar (rekneskapsskjema 2A og 2B)

Lindås kommune sine bruttoinvesteringar i anleggsmidlar (bygningar, vegar, anlegg o.a.) er i 2017 på 221,7 mill. kr. I tillegg kjem utlån og forskoteringar på 25,7 mill. kr, kjøp av aksjer og andeler på 3,1 mill. kr, avdrag på lån 15,9 mill. kr.

Investeringsbudsjettet er finansiert med lånemidlar (163,6 mill. kr), mottatte avdrag og refusjonar (22,8 mill. kr), kompensasjon for merverdiavgift (21,2 mill. kr), overføring frå driftsrekneskapen (31,3 mill.kr), og bruk av avsetningar (5,2 mill. kr).

Investeringsrekneskapen er gjort opp med eit udekkat resultat på 19,8 mill. kr. Dette skuldast raskare framdrift på prosjekter innan vatn enn budsjettert.

Kasse, bankinnskot

Kassebeholdninga og bankinnskota har utvikla seg slik som vist i tabellen under. Dei ledige midlane står i vår hovudbank, Sr-bank, på spesielt avtalte vilkår.

	1000 kr			
Kasse, bankinnskot	Rekneskap 2017	Rekneskap 2016	Rekneskap 2015	Rekneskap 2014
Kasse	46	42	37	47
Den norske Bank	657	946	2 618	388 391
Sr-bank	359 013	418 887	344 080	0
Sum	359 716	419 875	346 735	388 438

Gjeld og utlån

FOLKETAL	2017	2016	2015	2014
Innbyggjarar pr. 31.12.	15 731	15 607	15 402	14 820

Lånegjeld	Rekneskap 2017	Rekneskap 2016	Rekneskap 2015	Rekneskap 2014
Langsiktig gjeld	1 253 490	1 190 117	1 108 159	1 139 708
Utlån formidlingslån	-219 981	-220 846	-158 280	-161 979
Sum netto lånegjeld	1 033 509	969 271	949 879	977 729
Netto lånegjeld pr. innbyggjar	65 699	62 105	61 672	65 974

Ordinære lån til investeringar og vidare utlån utgjorde 1 253 mill. kr ved utgangen av 2017, ein auke på 63 mill. kr. Netto lånegjeld pr. innbyggjar er auka med 3 600 kr per innbyggjar det siste

året. I 2017 er det tatt opp lån til investeringar innan sjølvkost og til generelle investeringar. Kommunen tek opp lån i Husbanken og låner desse ut igjen som «Vidareutlån» (startlån) til kommunen sine innbyggjarar.

Långevarar	Rekneskap 2017	Rekneskap 2016	Rekneskap 2015	Rekneskap 2014	Rekneskap 2017
Formidlingslån					
Husbanken	215 856	216 309	230 519	225 768	20 %
Kommunalbanken	4 125	4 537	4 950	5 362	0 %
Andre lån					
Husbanken	19 384	20 811	22 047	23 253	2 %
Kommunalbanken	1 014 125	948 640	850 643	885 325	78 %
Sum lånegjeld	1 253 490	1 190 297	1 108 159	1 139 708	100 %

Når det gjeld «Andre lån» er mesteparten av desse tekne opp i Kommunalbanken. Dei har som regel kome med det lågaste tilbodet med omsyn

på rentene, noko som særleg skuldast eigarskapen og kundane. Staten er eineigar av banken, og staten har stadfesta at dette ligg fast.

Fond (jf. Note 8)

Det er i 2017 og tidlegare år avsett midlar til fond for bruk i seinare år. Her er eit oversyn over dei fonda som står pr. årsskiftet:

FOND (1000 kroner)	Rekneskap 2017	Rekneskap 2016	Rekneskap 2015	Rekneskap 2014
Disposisjonsfond				
Disposisjonsfond	212 836	157 304	43 813	46 158
Disposisjonsfond Pensjon	2 115	10 215	4 621	22 392
Disposisjonsfond Omtvasta eigedomsskatt			111 572	96 082
Disposisjonsfond infrastruktur	4 040	4 240	5 000	
Disposisjonsfond trafikksikringsfond	2 488	3 018		
Disposisjonsfond nærmiljø og friluftsanlegg	2 000			
Overførte løyvingar	207	229	910	1 381
Næringsfond	2 787	2 474	352	777
Bygdebok, kulturminnefond	1 275	890	890	890
Bundne driftsfond				
Bunde driftsfond vatn, avløp	19 806	17 962	12 527	11 621
Andre bundne fond	53 571	14 233	10 446	9 576
Musikkprisfond	111	111	111	111
Frivilligpris	3	3	3	3
Tap på etableringslån	528	521	512	503
Bygdesogefond	18	18	18	18
Lindås sparebank legatfond	17	17	17	17
Kommunalt viltfond	717	742	648	601
Ubundne investeringsfond				
Ubundne investeringsfond	2 430	2 430	2 430	2 430
Ubundne investeringsfond - trafikksikringsfond	2 205	2 205	2 205	2 205
Ubundne investeringfond, kommunale bustader	4 700	4 700	4 700	4 205
Bundne investeringsfond				
Bundne investeringsfond	36 586	38 639	28 251	20 400
Sum fond	348 440	259 951	229 026	219 370

Det generelle disposisjonsfondet inkludert disposisjonsfond pensjon utgjer ved årsskifte 215 mill. kr. Eigedomsskatten som vart avsett på Fond for

omtvasta eigedomsskatt er ikkje lenger omtvasta og fond for omtvasta eigedomsskatt vart flytta til det generelle disposisjonsfondet i 2016.